

عن علي بن الحسين عليه السلام قال:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

توضیح تشبیه دین حق به نور

شناسنامه مطلب	
e-b-6	کد مطلب
بلاغت/تشبیه	موضوع
بصیرتی/ویژگی کید دشمن	موضوع مرتبط
علمی/ادبیات عربی/بیان/کمک آموزشی/جواهرالبلاغه/مثال و تطبیق	رده
تشبیه، تشبیه معقول به محسوس، امام خامنه‌ای، دین خدا، نور، دشمن، علامه طباطبایی (ره)، ابن عاشور	برچسب

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نمو

nomov.ir

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

«امروز فکر کردم که از فرصت استفاده شود و ضمن این که مسائل مهمی را که مناسب می‌دانم در آغاز این سال جدید هجری شمسی عرض شود، یک نکته‌ی قرآنی هم مطرح گردد... آن نکته‌ی قرآنی این است که در آیات متعددی از قرآن کریم، خدای متعال وعده فرموده است که دین خدا و دین حق را در مقابل کارشکنی‌ها و دشمنی‌ها و حسادت‌ها و کین‌ورزی‌های دشمنان در طول زمان، حفظ خواهد کرد. این آیه‌ی شریفه‌ای که مربوط به سوره‌ی «صف» است، یکی از آن آیات است: «یریدون لیطفؤوا نورالله بافواههم»^۱. این آیه‌ی کریمه، راه خدا و دین خدا را به نور، آن هم نور خدا تشبیه فرموده است. نور خدا چون منتسب به حضرت باری تعالی است، طبعاً از همه‌ی انواری که در ذهن بشر می‌گنجد - مثل نور خورشید و نور ستارگان و انوار قویتر از آن - به مراتب و به قدر بی‌نهایت قویتر است.

دشمنی دشمنان را هم به پُف کردن با دهان تشبیه کرده است. همان‌گونه که کسی پُف می‌کند و نور شمع یا چراغی را خاموش می‌کند، دشمنان می‌خواهند پُف کنند و نور خدا را خاموش کنند! نور خدا طبعاً از همه‌ی آنچه که در ذهن بشر می‌گنجد، قویتر است. اگر بگویند کسی نور خورشید را با هوای ضعیفی که از دهان خارج می‌کند، می‌خواهد خاموش کند، عقلاً بر این تصمیم احمقانه و کودکانه، خنده‌ی تمسخر می‌زنند؛ چه رسد به نور خدای متعال.

قرآن کریم، دین حق را به این نور تشبیه می‌کند و تلاش دشمنان را - چه تلاش نظامی، چه تلاش تبلیغاتی، چه تلاش سیاسی، چه تلاش اقتصادی و کلاً همه‌ی آنچه را که دشمنان، دیروز و امروز و در آینده در مقابل دین خدا عمل کرده‌اند - به همان هوای ضعیف و پُفی که از دهان کسی خارج می‌شود، تشبیه می‌کند. این کید دشمن، چقدر در مقابل اراده‌ی ذات مقدّس پروردگار ضعیف است. «والله متّم نوره و لو کره الکافرون»^۲. این، وعده‌ای است که خدای متعال فرموده است. یعنی این‌طور مسلّم گردانیده است که هر جا حرکت و تلاش و نهادی مبتنی بر دین خدا پا گرفت، تلاش دشمنان خدا

۱ - سوره صف، آیه ۸

۲ - همان

نمی‌تواند آن را از بین ببرد و نابود کند. البته شرایطی دارد که آن شرایط، در مجموعه‌ی معارف دین ذکر شده است؛ اما اصل و حقیقت مطلب، همین است. ما به تاریخ هم که نگاه می‌کنیم، همین را مشاهده می‌کنیم و درست هم همین است.^۱

علامه طباطبائی (ره) در توضیح این تشبیه فرماید:

پس معنای اینکه فرمود: "يُرِيدُونَ لِيطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ" این است که کفار پنداشته‌اند نور خدا مانند نور شمع است که با يك پف خاموش گردد، و همین که آن را سحر بخوانند نورش خاموش گشته، رابطه‌اش با خدا قطع می‌شود.

ولی در پندار خود خطا کردند، چون دین، نور خدا است که به هیچ وجه خاموشی نمی‌پذیرد، نه تنها خاموش نمی‌شود که خدا تمامیت آن را اراده کرده، هر چند که کافران کراحت داشته باشند.^۲

ابن عاشور نیز تشبیه فوق در آیه را، تشبیه هیئت به هیئت از نوع معقول به محسوس می‌داند:

يُرِيدُونَ لِيطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَ اللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

استثناف بیانی ناشی عن الإخبار عنهم بأنهم افتروا على الله الكذب في حال أنهم يدعون إلى الإسلام لأنه يثير سؤال سائل عما دعاهم إلى هذا الافتراء. فأجيب بأنهم يريدون أن يخفوا الإسلام عن الناس و يعوقوا انتشاره و مثلث حالتهم بحالة نفر يبتغون الظلام للتلصص أو غيره مما يراد فيه الاختفاء.

فلاحت له ذبالة مصباح تضيء للناس، فكهروا ذلك و خشوا أن يشعّ نوره على الناس فتفتضح ترهاتهم، فعمدوا إلى إطفائه بالنفخ عليه فلم ينطفئ، فالكلام تمثيل دال على حالة الممثل لهم.

و التقدير: يريدون عوق ظهور الإسلام كمثل قوم يريدون إطفاء النور، فهذا تشبيه الهيئة بالهيئة تشبيه المعقول بالمحسوس.

۱ - بیانات در تاریخ ۱۳۷۶/۱/۱

۲ - ترجمه تفسیر المیزان، ج ۱۹، ص ۴۳۱

ثم إن ما تضمنه من المحاسن أنه قابل لتفرقة التشبيه على أجزاء الهيئة، فاليهود في حال إرادتهم عوق الإسلام عن الظهور مشبهون بقوم يريدون إطفاء نور الإسلام فشبه بمصباح. و المشركون مثلهم و قد مثل حال أهل الكتاب بنظير هذا التمثيل في قوله تعالى:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزَّيْرُ ابْنِ اللَّهِ إِلَى قَوْلِهِ: يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ الْآيَةُ فِي سُورَةِ بَرَاءةٍ [٣٠، ٣٢]، و وصفهم القرآن بأنه سحر و نحو ذلك من تمويهاتهم، فشبه بنفخ النافخين على المصباح فكان لذكر بِأَفْوَاهِهِمْ وقع عظيم في هذا التمثيل لأن الإطفاء قد يكون بغير الأفواه مثل المروحة و الكير، و هم أرادوا إبطال آيات القرآن بزعم أنها من أقوال السحر.

و إضافة نور إلى اسم الجلالة إضافة تشريف، أي نورا أوقده الله، أي أوجده و قدّره فما ظنكم بكماله.^١